

NIEUWSBRIEF

BREDA **STAP VOOR STAP** **AARDGASVRIJ**

JUNI 2021

Sinds het goed bezochte [webinar](#) 'Op weg naar een aardgasvrij Breda' op 15 december is het even stil geweest. Maar in de tussentijd hebben we natuurlijk niet stilgezeten. Er is hard gewerkt in de werkgroep met betrokken organisaties en in de klankbordgroep met inwoners. In deze nieuwsbrief praten we u graag bij en nodigen we u uit voor het tweede webinar op 6 oktober 's avonds. Zet deze datum alvast in uw agenda.

IN GESPREK MET DE WETHOUDER

Hoe staat het er nu voor? Met wethouder energietransitie Greetje Bos spraken we over de laatste ontwikkelingen rond de Transitievisie Warmte en de volgende stappen.

Wat is nou eigenlijk die Transitievisie Warmte?

'Het is me nogal een mondvul, maar het komt erop neer dat we met z'n allen in de komende 10 tot 30 jaar van het aardgas af moeten. Die brandstof gaat eruit. We gaan in de Transitievisie Warmte beschrijven hoe we dat gaan doen en welke wijk of welk dorp wanneer aan de beurt komt.'

Met wie maken jullie de visie?

'Dat doen we samen met allerlei mensen die er verstand van hebben en organisaties die betrokken zijn, zoals de woningcorporaties, de netbeheerder en het warmtebedrijf. Maar natuurlijk ook heel actief met onze inwoners. Veel mensen hebben deelgenomen aan ons eerste webinar. Naar aanleiding daarvan hebben zich ook inwoners gemeld om mee te denken in een klankbordgroep.'

Wat zijn de vervolgstappen?

'Er tekenen zich nu negen gebieden af die kansrijk zijn om verder te verkennen. Dat zijn Hoge Vucht, Doornbos-Linie, Tuinzigt, Schorsmolen, Nieuw-Wolfslaar, Westerpark, Zandberg, Prinsenbeek en IJpelaar. Uit deze wijken maken we nog een selectie in gebieden waar we om verschillende redenen denken het beste resultaat te kunnen boeken. Bijvoorbeeld omdat er veel woningen van corporaties staan die verduurzaamd moeten worden. Of juist omdat er relatief weinig nodig is om aardgasvrij te worden.

Wethouder energietransitie Greetje Bos

Of omdat er al een initiatief van bewoners is. De gemeenteraad zal eind 2021 de knoop doorhakken. Daarna gaan we in de gekozen gebieden met inwoners en andere betrokkenen wijk-uitvoeringsplannen maken.'

Werkgroeplid Anke Struijs, woningcorporatie Alwel

Werkgroeplid Gert Wagenvoort, Enexis

IN GESPREK MET DE WERKGROEP

Wat zijn de uitdagingen om Breda aardgasvrij te maken? We spraken erover met werkgroepleden Anke Struijs van woningcorporatie Alwel en Gert Wagenvoort van netbeheerder Enexis.

Wat doen jullie precies?

Anke: 'Als programmamanager duurzaamheid zet ik mij in om de woningen van Alwel duurzaam en toekomstbestendig te maken.' Gert: 'Als partner energietransitie bij Enexis werk ik in de regio West-Brabant mee om de duurzame ontwikkelingen op het gebied van grootschalige opwek, de warmtetransitie en verduurzaming van vervoer af te stemmen met de stakeholders, zoals gemeenten. Aan de hand van deze plannen zorgt Enexis dat het energienet op een effectieve en toekomstbestendige wijze wordt ontwikkeld.'

Wat is de rol van jullie organisaties in het aardgasvrij maken van Breda?

Anke: 'In Breda staan meer dan 85.000 woningen. Bijna één op de tien woningen is een huurwoning van Alwel, in totaal meer dan 8.000. Met het verduurzamen van onze woningen leveren we een belangrijke bijdrage aan het aardgasvrij maken van Breda.'

Gert: 'Enexis is de netbeheerder voor elektriciteit en gas. Het aardgasvrij maken raakt beide systemen. Mijn rol is om hierover vanuit de netbeheerder relevante informatie te delen met de betrokken

stakeholders en te ondersteunen in het proces om te komen tot een Transitievisie Warmte voor de Gemeente Breda.'

Wat zijn de uitdagingen waar jullie tegenaan lopen?

Anke: 'Een plan maken om ruim 85.000 woningen vóór 2050 van het aardgas af te halen is nogal een opgave. De uitdaging is om het niet groter en moeilijker te maken dan nodig. Kijk naar wat wél kan.' Gert: 'De uitdaging is om met alle partijen samen tot een goed voorstel te komen. Elke partij heeft zijn eigen wensen en belangen. Deze liggen niet altijd op één lijn. We werken aan een duidelijk, acceptabel en betaalbaar alternatief voor het huidige systeem. Daarna gaan we met elkaar aan de slag om het in fases te realiseren. Het wordt nog een flinke klus om voldoende handjes en materiaal beschikbaar te krijgen hiervoor. En om dat binnen de gestelde termijnen te kunnen uitvoeren.'

Met wie werken jullie samen bij het aardgasvrij maken van Breda?

Anke: 'Bij het aardgasvrij maken van de stad zijn een heleboel partijen betrokken. In de eerste plaats natuurlijk de bewoners zelf. We willen dat iedereen mee kan doen met de energietransitie. We werken als corporaties samen met de gemeente, energiebedrijven, bouwers en installateurs om te zorgen dat iedereen in de toekomst comfortabel en betaalbaar kan blijven wonen.'

Gert: 'We werken onder andere samen met de gemeente, woningcoöperaties, energiecoöperaties, betrokken burgers en de warmteleverancier.'

Hoe komen jullie samen met de gemeente en andere partijen tot een plan?

Anke: 'Net zoals elke reis begint de route naar aardgasvrij met de eerste stap. Dat geldt ook voor het plan zelf. In het begin zijn er vooral heel veel vragen. Door te beginnen met wat we al wél weten, komen we tot een eerste versie van het plan. Elke vijf jaar bekijken we het plan opnieuw om te zien of het moet worden aangepast. We krijgen allemaal te maken met de energietransitie, maar niemand kan deze alleen doorlopen. We hebben elkaar nodig. Daarom is het zo belangrijk dat we het vanaf het begin samen doen.' Gert: 'Door doelen te stellen waar we in de Transitievisie Warmte naartoe werken, informatie te delen en de belangen op elkaar af te stemmen. Op basis van de beschikbare (openbare) data worden scenario's en analyses uitgewerkt. Zo komen we tot een gedragen visie die verder kan worden geconcretiseerd in een Wijkuitvoeringsplan.'

Wat hebben jullie geleerd dat jullie met ons willen delen?

Anke: 'Begin met de eerste stap. Je hoeft niet in één keer naar aardgasvrij. Zet de juiste stappen op een logisch moment. Zo blijft het behapbaar.' Gert: 'We kijken goed naar de verschillende wijken en kernen. Wie wonen daar, welke huizen staan daar en welke infrastructuur hebben we nu en voor de verduurzaming nodig? Op basis van al deze data en belangen en door goed naar elkaar te luisteren, komen we tot een gedragen voorstel dat past. Inzicht geven in de verschillende opties is ook belangrijk. Hoe kunnen we besparen op het energieverbruik? Want wat je niet gebruikt hoeft je ook niet op te wekken en te transporteren. Welke informatie, ondersteuning en participatie is er nodig om samen aan de slag te gaan? Duidelijk is dat we iedereen nodig hebben om werkbare plannen te maken die we ook samen moeten gaan uitvoeren. Dat wordt de volgende grote uitdaging.'

Wat is de vraag die jullie het meest krijgen over de overstap naar aardgasvrij en wat is daarop jullie antwoord?

Anke: 'Mensen maken zich vooral zorgen over kosten. Ons uitgangspunt is dat huurders er bij het verduurzamen van de woning niet op achteruitgaan. Woonlastenneutraal noemen we dat. Onder woonlasten vallen de huur en de energierekening. Bij een renovatie gaat de huur vaak iets omhoog, omdat we de woning bijvoorbeeld beter isoleren. Dat zorgt voor meer comfort én een lagere energierekening.' Gert: 'Wat zijn de kosten voor verduurzamen van de woningen (en het energienet) en wat is een goed alternatief voor het gebruik van aardgas? Mijn antwoord is: de kosten zijn afhankelijk van het gekozen alternatief. Duidelijk is dat het betaalbaar moet zijn en dat er samen gezocht moet worden naar financieringsmogelijkheden. Een goed alternatief is afhankelijk van diverse factoren. Zo spelen de bewoners, de woning en de wijk (omgeving) en de huidige infrastructuur een belangrijke rol in de keuze voor het alternatief. Er zijn diverse mogelijkheden: warmtenetten, groen gas of all-electric (bijvoorbeeld met warmtepompen). Samen maken we daarin een verantwoorde keuze. Het begint bij al deze alternatieven altijd bij besparen door bijvoorbeeld isolatie. Daar kunnen we nu al mee beginnen.'

5

IN 5 STAPPEN NAAR AARDGASVRIJ

Wilt u zelf aan de slag om aardgasvrij te wonen? We laten zien welke vijf stappen u dan kunt zetten.

1. LET OP DE KLEINTJES

U kunt zelf vrij makkelijk energie en geld besparen in uw eigen woning. Bijvoorbeeld door oude gloei- of spaarlampen te vervangen door energiezuinige ledverlichting. Maar denk ook aan een tochtwerende brievenbusborstel, tochtstrips, radiatorfolie of een waterbesparende douchekop.

2. STAP OVER OP INDUCTIE

Door over te stappen naar koken op inductie bespaart u energie en heeft u om te koken geen gasaansluiting meer nodig. Daardoor is de overstap naar inductie een logische stap richting een aardgasvrije woning.

3. START MET ISOLEREN

Uiteindelijk gaat ook uw woning van het aardgas af en krijgt u de warmte via andere bronnen. Door nu al (extra) te isoleren, bereid u uw woning daar alvast op voor. En u profiteert direct van de voordelen van isoleren, zoals minder tocht in huis, minder hitte in de zomer én een lagere energierekening. Denk bij isoleren aan spouwmuurisolatie, dakisolatie, kruipruimte- of vloerisolatie en niet te vergeten: het aanbrengen van isolerend glas (HR++).

4. OVERWEEG ZONNEPANELEN EN/OF EEN ZONNEBOILER

De gemeente stimuleert het opwekken van duurzame energie. De Solarscan helpt u daarbij een goede keuze te maken. Op basis van uw postcode maakt de Solarscan een berekening op maat van de verwachte opbrengst zonne-energie en het financiële voordeel voor u. Meer informatie en de scan vindt u op www.breda.nl/solarscan

5. ORIËNTEER U OP EEN ALTERNATIEF VOOR AARDGAS

De Gemeente Breda onderzoekt op dit moment wat voor u het beste alternatief is voor aardgas. In delen van Breda ligt al het Amernet. Naar verwachting kan ruim de helft van de gemeente op termijn op dit bestaande stadsverwarmingsnet of op een ander lokaal warmtenet worden aangesloten. De andere gebieden hebben individuele systemen op elektriciteit nodig (bijvoorbeeld een warmtepomp of warmteopslag in de bodem), biomassa of groen gas.

Guido den Teuling

IN GESPREK MET DE KLANKBORDGROEP

Hoe praten inwoners mee over de plannen? We vroegen het klankbordgroepleden Guido den Teuling en Monique Verschuren. Guido werkt als duurzaamheidsmanager bij een vastgoedinvesteringsmaatschappij en woont in Overakker.

Wat was jouw motivatie om deel te nemen aan de klankbordgroep?

Guido: 'Al van jongs af aan ben ik geïnteresseerd in en betrokken bij de natuur en later duurzaamheid. Mijn studies en carrière hebben deze interesse verder gevoed. Omdat klimaatverandering in mijn ogen de meest urgente uitdaging is van deze tijd, wilde ik graag mijn kennis en ervaring die ik in de afgelopen jaren heb opgedaan delen met de Gemeente Breda om zoveel mogelijk mensen mee te krijgen op het pad van verduurzaming. Een klankbordgroep is daarin een uiterst belangrijk middel om contact te zoeken en informatie te delen met de diverse buurten, mensen en wensen binnen de stad.'

Wat is de uitdaging in jouw wijk bij de overstap naar aardgasvrij?

Guido: 'Onze wijk heeft een grote diversiteit aan huizen (vrijstaand, rijtjeshuizen en ook appartementen) waarbij ook de leeftijd van deze woningen varieert. De uitdaging zal zijn om oplossingen te vinden die goed aansluiten bij de diverse woningen. Een appartement van warmte voorzien vraagt om andere technische oplossingen dan een twee-onder-een-kapwoning of rijtjeshuis. Dat zal in sommige gevallen waarschijnlijk om oplossingen vragen op straat- of buurtniveau.'

Wat is jouw betrokkenheid bij het aardgasvrij maken van Breda?

Guido: 'Op dit moment ben ik aangesloten bij de klankbordgroep Transitievisie Warmte. Dit is voor mij de eerste stap om meer betrokken te raken bij hoe de Gemeente Breda dit aanpakt. Ik zou dit graag een vervolg geven, vooral als we na de coronatijd weer meer met elkaar kunnen samenkomen.'

Hoe ervaar je het gesprek met de gemeente en andere inwoners in de klankbordgroep?

Guido: 'Erg positief. De klankbordgroep bestaat uit een goede mix van mensen met diverse achtergronden. De Gemeente Breda heeft haar visie duidelijk gepresenteerd en staat erg open voor feedback en andere meningen.'

Wat is je belangrijkste advies aan de gemeente?

Guido: 'Blijf goed luisteren naar je inwoners en blijf deze ook betrekken bij je plannen. Probeer ook een open vizier te houden en je niet blind te staren op specifieke technologieën of oplossingen. Het is onwaarschijnlijk dat er een one-size-fits-all-oplossing is waardoor communicatie van plannen en het betrekken van de burger nog belangrijker zijn.'

Wat is jouw tip aan inwoners die hier meer over willen weten?

Guido: 'Zoek contact met de gemeente en stel je vragen. Op de website van de Gemeente Breda staan diverse links naar organisaties en plannen om je woning duurzamer te maken en ook via BRES is er heel veel informatie te vinden. Blijf vooral niet stilzitten en mocht je willen verbouwen, dan kan dat een perfecte gelegenheid zijn om ook stappen op het gebied van duurzaamheid te zetten.'

Monique Verschuren

Monique werkt als beleidsmedewerker bij een gemeente en woont in Sportpark II.

Wat was jouw motivatie om deel te nemen aan de klankbordgroep?

Monique: 'Voor de buurtvereniging maak ik samen met anderen een buurtboekje. Dat leek mij een mooie manier om de Transitievise Warmte ook onder de aandacht te brengen bij mijn buurtgenoten.'

Wat is de uitdaging in jouw wijk bij de overstap naar aardgasvrij?

Monique: 'De wijk bestaat uit woningen uit de jaren '30, '50 en enkele uit de jaren '70 of nieuwer. Allemaal in handen van particulieren. Deze woningen zijn niet goed geïsoleerd en hebben daardoor waarschijnlijk een hoge temperatuur warmte nodig. Een andere uitdaging is om deze woningen goed te isoleren, want hoe minder je hoeft te verwarmen, hoe beter. Maar woningen uit de jaren '30 hebben geen spouw, wat isoleren moeilijker maakt. Woningen aan de binnenkant isoleren maakt de woningen kleiner en geeft veel overlast voor de bewoner.'

Aan de buitenkant isoleren ziet er niet uit, zeker niet als iedere eigenaar hier zelf een besluit over moet nemen en de een wel en de ander niet mee doet. Wel ligt onze wijk dicht bij een bestaand warmtenet (Ijpelaar), dus misschien biedt dat kansen. Of misschien zijn er nog kansen door nabijgelegen middelbare scholen en het Amphia ziekenhuis. Deze panden hebben straks misschien warmte (of energie) over.'

Wat is jouw betrokkenheid bij het aardgasvrij maken van Breda?

'Ik ben er van doordrongen dat de gemeente aardgasvrij moet worden, willen we de aarde ook leefbaar houden voor toekomstige generaties. Als ik mijn steentje daaraan bij kan dragen, vind ik dat fijn. Ik ga hierover ook in gesprek met vrienden.'

Hoe ervaar je het gesprek met de gemeente en andere inwoners in de klankbordgroep?

'Het gesprek met de gemeente is positief. Ik heb het idee dat de gemeente open staat voor suggesties uit de klankbordgroep en echt luistert naar wat er leeft.'

Wat is je belangrijkste advies aan de gemeente?

'Ga in gesprek in de wijk en luister echt. Ga de 'tegenstanders' niet uit de weg. Ook zij moeten uiteindelijk mee in de transitie. Probeer te zoeken naar oplossingen voor de (financiële) problemen waar mensen tegenaan lopen. Kijk of er verschillende mogelijkheden zijn binnen één wijk voor de overstap naar aardgasvrij: wijken zijn (helaas) niet homogeen. Probeer ook de natuurlijke momenten voor aanpassingen in woningen te benutten: overtuig makelaars dat zij hierin een rol kunnen spelen. Bij de aankoop van een woning wordt ook vaak verbouwd.'

Wat is jouw tip aan inwoners die hier meer over willen weten?

'Verdiep je in het onderwerp door hier meer over te lezen, door filmpjes of nieuwsuitzendingen op tv te kijken. Laat je informeren over wat je nu al kan doen. Isoleren van je huis is niet alleen beter voor de aarde, maar geeft je meer comfort in je huis en scheelt in de kosten. Als je toch al gaat verbouwen, denk dan na over wat je kan doen om je huis aardgasvrij-ready te maken.'

Meer weten over de alternatieven voor aardgas en de mogelijkheden voor uw woning?

Ga dan naar woonwijsbreda.nl of naar www.breda.nl/duurzaambreda

**Agenda 6 oktober: tweede webinar
'Op weg naar een aardgasvrij Breda'**